

23.03.2017

15/910

Saksbehandler
Iris Jæger

Telefon
77642073

Vår dato
27.03.2017
Deres dato
02.02.2017

Vår ref.
2017/1083 - 2
Deres ref.

Arkivkode
421.4

Balsfjord kommune
Rådhuset
9050 Storsteinnes

Høringsuttalelse til områderegulering for Tamok Fjellbygd - plan-ID 1933-256 i Balsfjord kommune

Samordnet høringsuttalelse med innsigelse

Fylkesmannen viser til områderegulering for Tamok Fjellbygd på gnr/bnr 43/23. Formålet med områdereguleringen er etablering av turisme- og fritidstilbud med overnatting/hytter, heis og løypetraseer. Planområdet er ikke helt i tråd med areal avsatt til fritids- og turistformål i kommuneplanens arealdel, men hovedtrekkene i arealavgrensinga er fulgt. Mattilsynet fikk ikke planen til offentlig ettersyn, derfor har alle statsetater som er med i «Samordningsprosjektet» fått utsatt høringsfrist til 27.3.2017 jf. epost fra Balsfjord kommune datert 13.3.2017.

Fylkesmannen har i forbindelse med forsøk om samordning av innsigelser, ansvar for å samordne uttalelser fra regionale statsetater i Troms. Fylkesmannen har fått myndighet til å avskjære innsigelser fra regionale statsetater, men finner ikke grunn til å avskjære noen innsigelser til områderegulering for Tamok fjellbygd.

NVE fremmer innsigelse med hjemmel i plan- og bygningslovens § 5-4 til veitrase langs verna vassdrag.

Mattilsynet fremmer innsigelse til manglende utredning og beskrivelse av hvordan drikkevannsforsyning skal løses innenfor planområdet.

Fylkesmannen fremmer innsigelse til at planen ikke ivaretar flyttleiene, både nedre og øvre flyttlei, godt nok og mulighetene for samebyens flokk å også i fremtiden bruke omkringingende areal til beite og trekk.

Fylkesmannen fremmer med bakgrunn i hensynet til vassdragsmiljøet innsigelse til etablering av veg og bebyggelse innenfor 100-metersbeltet til Tamok-elva.

For merknader fra regionale statsetater viser vi til høringsbrev fra de respektive.

Planforum

Planen har vært oppe i planforum 8.6.2016, der det ble gitt innspill blant annet fra NVE, Mattilsynet og Fylkesmannen i Troms. NVE, Mattilsynet og Fylkesmannen i Troms har også hatt egne særmøter med tiltakshaver.

Uttalelse med innsigelse fra NVE

Utbygging ved verna vassdrag

Det åpnes for bygging av veg innenfor 100 metersonen til det verna vassdraget Målselva. Veien går ned i et myrområde som er kartlagt som kalkrik bakkemyr. NVE har i brev datert 18.11.2015 uttalt seg om at vi mener at veien i den øvre delen av strekningen må gå in på eksisterende vei og ikke gå nærmere vassdraget. Det er også kjent at vassdraget kan erodere her, og det er i utgangspunktet ikke ønskelig med sikringstiltak i denne delen av det verna vassdraget.

NVE vil kunne frafalle innsigelsen om veien i dette område er legges inn på eksisterende vei eller det er funnet andre løsninger lengre bort fra vassdraget.

Reguleringsplanen bør også ha tydeligere bestemmelser og konkrete krav knytta til anleggsfasen for å ivareta hensyn til det verna vassdraget, det gjelder spesielt ivaretagelse av kantsonen også i anleggsfasen.

Uttalelse med innsigelse fra Mattilsynet

Drikkevann

Mattilsynet fremmer blant annet med bakgrunn i drikkevannsforskriften innsigelse til manglende utredning og beskrivelse av hvordan drikkevannsforsyning skal løses innenfor planområdet. Funn i utredningene må følges opp i bestemmelsene til områdereguleringsplanen.

I denne planen er det svært lite som kommer fram om hvordan man har sett på **tilsigsområdet, sikringssoner, grunnforhold, desinfeksjon, barrierekravene og fordelingsnett**. Det foreligger bl.a. ikke en eneste analyse av vann. I risikoanalysen er det kun satt «OK» for vannforsyningen. Det er godt mulig at dette stemmer, men vi føler behov å se hvordan man er kommet fram til dette og hvilken metode som er brukt i denne ROS-analysen. Spesielt med tanke på at man verken har undersøkt grunnforhold, tilsigsområde, analysert råvann eller vurdert desinfeksjon.

I Drikkevannsforskriftens § 26 ligger det klare føringer for hvilke plikter kommunen har ved utarbeiding av reguleringsplaner. Kommunen må ta hensyn til drikkevannet og sørge for en helhetlig forvaltning.

Vi viser videre til Mattilsynets brev vedlagt denne høringsuttalelsen.

Uttalelse med innsigelser fra Fylkesmannen i Troms

Reindrift

I plan- og bygningslovens § 3-1, 1. ledd, bokstav c heter det at innenfor lovens formål skal planer etter denne lov sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Aktuelt område ligger innenfor konvensjonsbeiteområdet til Könkämä sameby, med beitetid fra og med 1. mai til og med 14. september. Det er blitt utført en konsekvensutredning med tema reindrift av Norut v/Inge Even Danielsen og Jan Åge Riseth. Utredningen konkluderer med at omfanget av influensområdet vil kunne bli svært forskjellig i størrelse avhengig av om gjennomflytting på våren lar seg gjøre eller ikke, og om det er mulig å kanalisere menneskelig ferdsel til mindre sårbare områder sett fra samebyens ståsted. Videre at flyttlei kan bli påvirket av tiltaket, men at avbøtende tiltak skal kunne sikre gjennomflytting via eksisterende flyttlei. Det foreslås tre typer avbøtende tiltak: justeringer i reguleringsplanen, supplerende infrastruktur samt avtaler om bruk og oppfølgende tiltak.

Konsekvensutredningen diskuterer barriereeffekten og det at deler av tiltaksområdet vil oppfattes som en barriere av reinen. Det fremstilles at barriereeffekten vil variere alt ettersom hvor man plasseres de forskjellige komponentene i tiltaket, og at det ved behov kan være aktuelt med midlertidige hjelpegjerder gjennom deler eller hele tiltaksområdet.

Fylkesmannen støtter opp om de avbøtende tiltak som KU nevner i kapittel 6 hvor det fokuseres på supplerende/alternativ infrastruktur, avtaler og informasjon og justering av reguleringsplan, da med blant annet bruk av hensynssone med utfyllende bestemmelser i forhold til å begrense aktivitet i og ved flyttlei når disse benyttes. I planbeskrivelsens kapittel 10.3 oppsummeres kunnskapsgrunnlaget for tema reindrift, men de avbøtende tiltakene gjenspeiles ikke i planbestemmelsene. Vår oppfatning er dermed at tiltakshaver i planbestemmelsene og plankartet ikke har gjort de nødvendige grep for å ivaretar reindriftsinteressene på en tilfredsstillende måte.

Etter vår reindriftsfaglige vurdering ivaretar således ikke reguleringsplanen (planbestemmelser og plankart), slik den foreligger, i tilstrekkelig grad reindriftnæringens interesser i området, herunder flyttleiene, både nedre og øvre flyttlei, og mulighetene for samebyens flokk å også i framtiden bruke omkringliggende areal til beite og trekk. Fylkesmannen fremmer innsigelse til reguleringsplanen slik den foreligger da den ikke i tilstrekkelig grad sikrer naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Videre ivaretar ikke reguleringsplanen flyttleiene i området på en tilfredsstillende måte.

Vi savner planbestemmelser som regulerer den kommersielle bruken (næringsvirksomhet med formål turisme) av områder definert som «Forretning» (BF), «Kombinert bebyggelse og anleggsformål» (BKB 1, BKB2, BKB 3 og BKB 5), «Fritids- og turistformål» (BFT1, BFT2, BFT3, BFT4, BFT5, BFT6 og BFT7) og «Offentlig eller privat tjenesteyting» (BOP 1 og BOP 2). Vi legger merke til at område BFT 5 er skissert tenkt brukt til «*nordlysturisme og midnattssolturisme*». En tilrettelegging av alle disse områdene til en annen type bruk enn vinteraktiviteter er ikke reindriftsfaglig ønskelig.

Formålet med området avsatt som FT6 i kommuneplanens arealdel ble i forbindelse med revisjonen av kommuneplanens arealdel fremstilt som område for vintersportssted, og forutsetningen for saksbehandlingen til Områdestyret for Troms reinbeiteområde var således

at dette var vinteraktivitet som berører sommerbeiteareal. Sommeraktivitet i Tamok Fjellbygd er ikke forenelig med reindriftsinteressene i området. Konsekvensutredningen forutsetter at hele utbyggingsområdet går tapt som beiteland, og at bruken av et influensområde på 2,2 km² kan bli redusert som følge av etablering av Tamok fjellbygd. Hvorvidt dette vil skje er ifølge KU'en avhengig av om det blir etablert en sommerbruk av influensområdet, som er skissert i figur 12 i KU'en. Man har da lagt til grunn at *“utfartsretningen fra hyttefeltet for sommerbruk vil være innover mot Melkevårvjåvri og at unnvikelsesretningen for rein vil være innover Melkeskaret med dalsider og elvefar som natrulige begrensinger”*.

I konsekvensutredningen fremkommer det at det er to separate flyttleier i området, en nedre og en øvre flyttlei. Kort fremstilt brukes den nedre flyttleien av en siida fra Könkämä sameby på våren, før kalvingen har begynt, mens den øvre brukes både som trekklei og flyttlei. Enkeltdyr vil, etter at hovedflokken er kommet over på norsk side på våren, trekke og beite forbi dette området via den øvre flyttleien i Melkarskaret på vei til Rostafjellet. Når samebyen om sommeren samler dyrene til kalvemerking flyttes rein fra sør i beiteområdet (Rostafjellområdet) til nord, forbi aktuelle området via den øvre flyttleien i Melkarskaret. Dette nevnes i samebyens innspill datert 7. september 2015 og ble i tillegg medelt av samebyens to representanter på regional planforummøte 9. juni 2016.

En klar tidsavgrensning vil sette føringer for bruken av området som turistmål, noe som vil skape forutsigbarhet både for reindriftsnæringen og framtidige brukere/gjester av Tamok Fjellbygd. En slik tidsavgrensning for bruken av området vil forhåpentligvis også redusere konfliktnivået mellom Tamok Fjellbygd og reindriftsinteressene. Videre vil en slik tidsavgrensning være i samsvar med de forutsetningene som ble lagt til grunn av Områdestyret og Reindriftsforvaltningen under behandlingen av arealplanen. For planområdets øvre del vil det være ekstra viktig med tidsavgrensning for den kommersielle bruken av de ulike feltene. Herunder BFT4, BFT6 og BFT7. Dette da de ligger i området der reinene vil trekke når de på våren/tidlig sommer beiter sørover i retning Rostafjellet. Disse feltene, spesielt BFT7, ligger dermed også i området hvor samebyen driver flokken når de har samlet dyr fra sør i beiteområdet og flytter dem til kalvemerkingområdet nord i beiteområdet. Her anbefaler vi en regulering av næringsvirksomhet med formål turisme på feltene BFT4, BFT6 og BFT7 i perioden 15. april – 31. oktober. Dette er det som er gjeldende tidsperiode i detaljreguleringen for Camp Tamok, for øvrig en plan vi på regional planforum juni 2016 trakk fram som en plan tiltakshaver burde se hen til under utarbeidelsen av denne planen. Med samme reindriftsfaglige begrunnelse er Fylkesmannen av den oppfatning at det øverste feltet, kalt BFT7 Fritids- og turistformål, må innskrenkes. Dette for å minimere feltets påvirkning på mulighetene for trekk og flytt på østsiden av feltet via Melkarskaret.

For å ivareta hensynet til reindriftsnæringen på en tilfredsstillende måte ser Fylkesmannen videre et behov for en tydeligere rekkefølgebestemmelse for de ulike byggetrinnene. Dette i kombinasjon med en reindriftsfaglig evaluering av status etter første byggetrinn for å se hvordan tiltaket fram til da har påvirket reindriftsnæringen. Dette er noe som ble diskutert som et mulig avbøtende tiltak på planforum 9. juni 2016. Vi vil innstille på at det i planbestemmelsene tas med en detaljert rekkefølgebestemmelse, der det tydelig kommer fram at første utbygningstrinn vil omfatte de tiltak som fremkommer i planbeskrivelsens side 9. Videre at når disse formålene/feltene er realisert og ferdigutviklet, så skal det gjennomføres en reindriftsfaglig evaluering med utgangspunkt i dagens situasjon for å se på konsekvensene av utbyggingen og de gjennomførte avbøtende tiltak. Denne evalueringen skal utføres av

kompetente fagmiljø og bekostes av tiltakshaver. Evalueringens innhold skal fastsettes av Balsfjord kommune etter innspill fra berørte sameby og Fylkesmannen i Troms. Før man eventuelt går i gang med detaljreguleringen av de øvrige feltene, skal kommunen vurdere og fastsette nye avbøtende tiltak.

Rekkefølgen på detaljregulering og utvikling av de resterende feltene bør også fremkomme i planbestemmelsen. I den forbindelse vil det være viktig at neste byggetrinn omfatter de områdene som i minst mulig grad berører trekk- og flyttleiene. Dette for å skåne områdene nærmest trekk- og flyttleiene lengst mulig, og for å ha størst mulig avstand til disse, lengst mulig. Her foreslår vi at BFT7 fastsettes som det feltet som realiseres/utvikles til sist. Dette da den ligger slik til at den vil komme i konflikt med dyrenes trekk og flytting forbi og gjennom Melkarskaret.

Planbestemmelsene sier ingenting om inngjerding, da både av private hytter og resterende planlagte bygninger. For å etablere forutsigbarhet bør det tas inn en bestemmelse om at det ikke kan settes opp gjerde rundt hyttene/bygningene.

Planbestemmelsene sier heller ingenting om akseptert bruk av skiheisene. Det bør fremkomme at disse ikke skal brukes til å frakte turgåere opp i terrenget i barmarksesongen.

Vi savner videre en presisering omkring bruken av kjøreveg SV 3 og SV4. I forslag til planbestemmelser fremkommer det at disse to kjørevegene ikke skal være åpen for alminnelig ferdsel, og at de ikke skal være vinteråpne. Med tanke på at området er barmarksbeite for rein er vi opptatt av hvordan man i praksis ser for seg at man skal kunne regulere «alminnelig ferdsel» via disse kjørevegene, spesielt da eksisterende skogsvei angitt som SV4 går langt inn i Melkarskaret. Her anmoder vi om at det tas med en bestemmelse som sier noe om bom på veien og en avklaring av tidspunktet for når veien skal være stengt med bom.

I samband med den økte menneskelige ferdselen i området ser vi også behov for aktiv tilrettelegging for ferdsel slik at man kanalisere menneskeligferdsel til mindre sårbare områder sett fra samebyens ståsted. Videre at man ved inngangen til fjellbygda og ved parkeringsplassene setter opp skilt som redegjør for hensyn til beiteområdene og ønsket turatferd.

Det påpekes til slutt at det ikke er adgang til å gi bestemmelser for å regulere driften og selve utøvelsen av reindriften. Selve utøvelsen av reindriften skal skje i tråd med det som fastsettes med hjemmel i reindriftsloven, reinbeiteloven, etablerte rettigheter og konvensjoner.

Verna vassdrag

Planen innebærer bygging av ny vei og annen bebyggelse innenfor 100-metersbeltet til verna vassdrag. Bygging av denne veien vil også innebære unødvendig fjerning av kantvegetasjon langs vassdrag. Bevaring av kantvegetasjon er viktig for å ivareta vassdragsmiljøet er blant annet viktig fordi kantvegetasjonen gir skjulmuligheter for fisk, tilførsler av næring til fisk og er viktig for å begrense erosjon og begrense forurensingstilførsler. Fylkesmannen fremmer med bakgrunn i hensynet til vassdragsmiljøet innsigelse til etablering av veg og bebyggelse innenfor 100-metersbeltet til Tamok-elva.

Merknader fra Fylkesmannen i Troms

Naturmangfold

Naturtyper

Fem myrer er registrert og karakterisert som *rikmyr* med verdi «viktig B eller høyere verdi». Myrene er bakkemyrer, dels med små kilder. Myrene ligger spredt fra Tamokelva (215 moh) til og med veg gjennom BFT3 (275 moh). Arealet på myrene er ikke oppgitt og Fylkesmannen har ikke mottatt SOSI-filer som avgrenser myrene. Ut fra kart ser det ut til at myrene har flateinnhold på inntil 7 daa, de nederste minst i utstrekning.

Rikere myrflager i låglandet er en sterkt truet naturtype (EN). Åpen låglandskildemyr er rødlistet som sårbar naturtype (VU), men myrene i dette området ligger ikke i låglandet I Norsk rødliste for naturtyper 2011 regnes trolig mellomboreal, sørboreal, boreonemoral eller nemoral vegetasjonssone). Myrene her vil likevel ha rødlistekategori nær truet (NT), som «åpne myrflater», «svak kilde og kildeskogmark» (NT) og kanskje «våtmarksmassiv» (NT).

På myr nr. 5 som ligger mellom BFT3 og snuplass ved veg H3, vokser arter som indikerer ekstremrik myr med kilder (sotstarr og lappmarihand). Lappmarihand er en kalkkrevende orkidé som har liten utbredelse i Troms, med spesielt få lokaliteter øst for E6. Arten er likevel ikke rødlistet i dag. Fra Tromsø museum får vi opplyst at det er fem sikre lokaliteter av lappmarihand øst for E6 i Troms. Fylkesmannen ber om at fortrinnsvis hele myr nr. 5 ivaretas for å ivareta myra som voksested for lappmarihand. Dette vil innebære at areal satt av til internveg bør flyttes. På flyfoto kan det se ut til at internvegen allerede er bygd (muligens som skogsbilveg). Dersom det er tilfelle bør de resterende delene av myra bevares.

Arter av fugler

En rødlistet fugleart som er nær truet (NT) har reirplass nært planområdet. Konsulentfirmaet observerte ikke arten i felt i 2006, trolig pga. feltarbeid sent på året. Fylkesmannen har vært i kontakt med fagpersoner som kjenner området og har blant annet fått opplyst at reirplassen er perifer for arten. Fylkesmannen har med bakgrunn kunnskapen om arten og reirlokaliteten ingen merknader til planforslaget.

Samfunnssikkerhet

Det er utført en ROS-analyse jfr. plan- og bygningsloven § 4-3. Planområde ligger innenfor kartlagt aktsomhetsområde for naturfarene skred og flom. ROS-analysen vurderer flere relevante risiko- og sårbarhetsforhold i område deriblant forannevnte forhold.

Flom vurderes i planforslaget til ikke å påvirke bebyggelse. Flomhensynet er derfor ikke fulgt videre opp i plankart/planbestemmelser. Nord-vestre del av planområdet (avsatt bebyggelse til BKB2/BKB5/BL/BFT1 og BKB1) ligger imidlertid innenfor kartlagt aktsomhetsområde for flom. Ettersom dette er siste plannivå før eventuell realisering av planen skulle det derfor vært utført en vurdering av reell flomfare i området tilknyttet risikoakseptkriteriene i TEK10 § 7-2. Det vises for øvrig til NVEs innspill angående dette. Ettersom en eventuell flom ikke forventes å medføre økt fare for liv og helse eller vesentlig materielle tap, fremmes det ikke innsigelse til forholdet.

Angående skredfare vurderes denne i planforslaget til ikke å påvirke bebyggelsen. Det er lagt inn en hensynssone i plankartet der område til avsatt bebyggelse ligger i aktsomhetsområde for skred (BFR4). Det ligger forutsetningsvis i bestemmelse 3.4 sammenholdt med bestemmelse 4.2 et krav om detaljregulering for område der avklaring av reell skredfare skal foreligge på dette plannivået. For å sikre god nok oppfølging av skredfaren bes det imidlertid om at det uttrykkelig stilles krav til detaljregulering med oppfølging som sikrer dokumentasjon og eventuell ivaretagelse av hensynet til reell skredfare før utbygging i BFR4 kan skje. Reell fare skal være avklart og dokumentert at tilfredsstiller krav i TEK10 § 7-3 ved offentlig ettersyn og høring av denne planen. Innspillet vurderes å være av teknisk art, og det fremmes derfor ikke innsigelse til forholdet. For øvrig vises det til merknad fra NVE på forholdet.

Angående sikker drikkevannsforsyning vises det til Mattilsynets innspill til planforslaget.

Landskap

Vi ber om at bestemmelsene i pkt. 2.4 knyttet til terreng og landskap blir gjort klarere. Bestemmelsen bør sikre at bebyggelsen underordner seg topografien i landskapet og ikke bryter med viktige landskapstrekk eller horisontlinjer. Det bør tas inn at dette gjelder både utforming av bebyggelse og plassering i terrenget. Denne bestemmelsen kan gjøres mildere for akkurat skianlegget.

Planbestemmelsene

Det er en generell mangel ved planbestemmelsene at det ikke vises til hvilke lovparagrafer bestemmelsene er hjemlet i. Dette bør kommunen rette opp i før de vedtas.

Krav om detaljregulering

Bestemmelsene er generelt uklare når det gjelder hvilke områder det stilles krav om detaljregulering til. Under fellesbestemmelsenes Pkt. 2.4 *Utforming av byggeområdene* står det blant annet at «Byggeområdene skal detaljreguleres og omfatte hele formålet». Dette kan leses som at det for alle formål som kommer inn under «Bebyggelse og anlegg» skal utarbeides detaljregulering før en kan gå på byggesak. Slik vi har forstått tiltakshaver i tidligere dialog og delvis slik andre deler av planmaterialet er utformet, antar vi at dette ikke er hensikten. Kommunen må klargjøre planbestemmelsene.

2.4 Utforming av byggeområdene

Denne bestemmelsen må det generelt ryddes opp i. Ikke alt som står her hører inn under «fellesbestemmelser». Deler er knyttet til konkrete områder, deler er uklart hva det egentlig er ment å hjemle.

3.4 H310 Hensyn ras og skred

Det må presiseres i bestemmelsene at den nærmere vurderingen av faren for snøskred må foreligge ved utarbeidelse av detaljregulering for området.

Pkt. 4.11 Lager, BL

Det er ikke knyttet noen bestemmelser til dette området. Det bør her settes krav til maksimal byggehøyde som ivaretar landskapshensyn og nærheten vassdraget.

4.14 Kombinert bebyggelse- og anleggsformål, BKB5

Her heter det at «Før området tas i bruk skal det utarbeides en bebyggelsesplan som viser...». Her må «bebyggelsesplan» skiftes ut med «detaljreguleringsplan». «Bebyggelsesplan» er et begrep som ble brukt i plan- og bygningsloven fra 1985.

Fylkesmannen bidrar gjerne i den videre planprosessen og oppfordrer til en tett dialog for å finne gode løsninger på de fremlagte innsigelsene og merknadene.

Med hilsen

Bård M. Pedersen
fylkesmann

Per Elvestad
plandirektør

Vedlegg: Høringsuttalelse fra NVE (sendes kun kommunen)
Høringsuttalelse fra Mattilsynet (sendes kun kommunen)

Kopi til:

Anne Nesbakken	Stakkevollveien 96T	9010	TROMSØ
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Direktoratet for mineralforvaltning med	Leiv Erikssons vei	7441	TRONDH
Bergmesteren for Svalbard	39		EIM
Statens vegvesen Region nord	Postboks 1403	8002	Bodø
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	Tromsø
Könkämä sameby v/Nils Vasara-Hammare	Kuttainen 2560	98016	Karesuando
Norges vassdrags- og energidirektorat - Region Nord	Kongens gate 14-18	8514	NARVIK

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.